

ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

Σύμφωνα με τον Mezirow, ένα πλαίσιο αναφοράς έχει δύο διαστάσεις: τις νοητικές συνήθειες και τις απόψεις. Η *νοητική συνήθεια* είναι ένα σύνολο από παραδοχές – ευρείες, γενικευμένες και προσανατολιστικές προδιαθέσεις που δρουν ως φίλτρα για την ερμηνεία του νοήματος μιας εμπειρίας. Μερικά είδη νοητικών συνθηκών είναι τα εξής:

- **Κοινωνιογλωσσικές** (πολιτισμικοί κανόνες, ιδεολογίες, κοινωνικές νόρμες, έθιμα)
- **Ηθικές** (συνείδηση, ηθικές νόρμες)
- **Επιστημολογικές** (μαθησιακά πρότυπα, εστίαση στο μέρος ή στο όλο, το συγκεκριμένο ή το αφηρημένο)
- **Φιλοσοφικές** (θρησκευτικά δόγματα, φιλοσοφίες, κοσμοθεωρίες)
- **Ψυχολογικές** (αυτοαντίληψη, τύποι προσωπικότητας,)
- **Αισθητικές** (γούστα, συμπεριφορές, προδιαγραφές και κρίσεις για την καλαισθησία, το βάθος και την αυθεντικότητα των αισθητικών εκφράσεων).

Μια νοητική συνήθεια εκφράζεται ως *άποψη*. Μια άποψη αποτελείται από συστάδες νοητικών σχημάτων – σύνολα από άμεσες και συγκεκριμένες προσδοκίες, πεποιθήσεις, αισθήματα, συμπεριφορές και κρίσεις – που σιωπηρά κατευθύνουν και διαμορφώνουν μια συγκεκριμένη ερμηνεία και καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο κατηγοριοποιούμε τα αντικείμενα και ερμηνεύουμε την αιτιότητα.

Από το βιβλίο: Mezirow, J. και συνεργάτες. (2007). Η Μετασχηματίζουσα Μάθηση. Αθήνα: Μεταίχμιο. (σελ. 56-57).

Σύμφωνα με τον **Brookfield** οι παραδοχές εντάσσονται σε τρεις κατηγορίες:

Αιτιώδεις παραδοχές (Causal assumptions)

Είναι οι παραδοχές που ορίζονται ως σχέσεις αιτίου και αποτελέσματος (αν γίνει το Α τότε θα συμβεί το Β), επομένως είναι επεξηγηματικές - ερμηνευτικές και προγνωστικές. Εξηγούν γιατί συνέβη κάτι μέσω των αιτίων που προκάλεσαν συγκεκριμένα γεγονότα. Προβλέπουν το μέλλον παραθέτοντας τι θα συμβεί ως αποτέλεσμα συγκεκριμένων αποφάσεων.

Κανονιστικές παραδοχές (Prescriptive assumptions).

Είναι παραδοχές που εμπεριέχουν τους τρόπους με τους οποίους θεωρούμε ότι πρέπει να λειτουργεί κάτι (συνήθως η διατύπωση αυτών των παραδοχών εμπεριέχει τη λέξη «πρέπει»).

Παραδειγματικές παραδοχές (Paradigmatic assumptions)

Είναι εκείνες οι παραδοχές που είναι δυσκολότερο να ανακαλύψουμε, καθώς τις θεωρούμε συνήθως ως «φυσικές». Βρίσκονται στις βαθύτερες νοητικές δομές και δεν μας είναι πρόδηλες. Είναι τόσο συνδεδεμένες με την αυτοεικόνα και την ταυτότητά μας ώστε αν κάποιος μας τις υποδείξει συνήθως αντιδρούμε λέγοντας «αυτό δεν είναι παραδοχή, είναι η πραγματικότητα».

Από το βιβλίο: Brookfield, S. D. (2012). Teaching for Critical Thinking: Tools and techniques to help students question their assumptions. San Francisco: Jossey-Bass. (σελ. 3-4).